

U c h w a ł a Nr IV / 80 / 2025

Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi z dnia 11 kwietnia 2025 roku

w sprawie opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Strzelce Wielkie za 2024 r.

Na podstawie art. 13 pkt 5 w związku z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity z 2025 roku, poz. 7), po rozpoznaniu przedłożonego przez Wójta Gminy Strzelce Wielkie sprawozdania z wykonania budżetu za 2024 rok, Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi:

1. Joanna Pączek	- przewodnicząca
2. Paweł Dobrzyński	- członek
3. Zofia Dolewka	- członek

uchwała, co następuje:

Opiniuje się **pozytywnie** sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Strzelce Wielkie za 2024 rok wraz z informacją o stanie mienia Gminy i objaśnieniami, z uwagą zawartą w uzasadnieniu.

U z a s a d n i e n i e

Wypełniając obowiązek nałożony art. 267 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2024 roku, poz. 1530 ze zm.) Wójt Gminy Strzelce Wielkie przedłożył sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Strzelce Wielkie za 2024 rok. Sprawozdanie to zgodnie z art. 13 pkt 5 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych podlega zaopiniowaniu przez regionalną izbę obrachunkową. Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi wydał opinię w przedmiotowej sprawie w oparciu o następujące dokumenty:

1. sprawozdania budżetowe sporządzone na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej (tekst jednolity Dz.U. z 2024 roku, poz. 454 ze zm.) i rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek

sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 652);

2. sprawozdanie opisowe z wykonania budżetu za 2024 rok;
3. uchwałę Rady Gminy Strzelce Wielkie w sprawie uchwalenia budżetu na 2024 rok wraz z uchwałami i zarządzeniami zmieniającymi budżet, które wpłynęły do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi.

Ponadto Skład Orzekający rozpatrzył załączoną do sprawozdania z wykonania budżetu za 2024 rok informację o stanie mienia Gminy Strzelce Wielkie. Przedłożona informacja uwzględnia dane określone w art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

Na podstawie analizy zgromadzonych dokumentów, Skład Orzekający ustalił, że sprawozdania statystyczne sporządzone zostały zgodnie z wymogami wynikającymi z powyższych rozporządzeń Ministra Finansów. Dane w nich zawarte, w zakresie kwot planowanych, korelują z danymi wynikającymi z uchwały budżetowej po zmianach. Sprawozdanie opisowe z wykonania budżetu zawiera dane liczbowe zgodne z przedłożonymi sprawozdaniami statystycznymi.

Dochody budżetu ogółem zrealizowano w wysokości 39.574.578,67 zł (97,69% planu), natomiast wydatki ogółem budżetu w kwocie 41.010.309,36 zł (88,17% planu).

Dochody bieżące budżetu wykonano w wysokości 26.801.778,15 zł (96,13% planu), a wydatki bieżące w kwocie 27.025.936,40 zł (96,93% planu). Z powyższego wynika, że na koniec roku budżetowego 2024 jednostka zrealizowała deficyt operacyjny w kwocie 224.158,25 zł, przy zaplanowanej nadwyżce operacyjnej w kwocie 291,43 zł. Z wyjaśnienia Wójta Gminy Strzelce Wielkie zawartego w sprawozdaniu opisowym (strona 3) wynika, że *„w 2023 roku zaplanowane przychody z emisji obligacji w kwocie 3.300.000 zł nie wpłynęły na rachunek budżetu do końca 2023 roku i gmina nie posiadała wystarczających środków pieniężnych na rachunku budżetu do realizacji zaciągniętych zobowiązań. Podjęto wówczas decyzję, iż subwencja oświatowa, którą gmina otrzymała na styczeń 2024 roku została wykorzystana na pokrycie wydatków 2023 roku. W związku z powyższym gmina w 2024 roku nie posiadała żadnych wolnych środków, którymi mogłaby pokryć deficyt operacyjny, który wystąpił w 2024 roku.”* Artykuł 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych określa zasadę, w której na koniec roku wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone

o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5, 7 i 8 ustawy z zastrzeżeniem ust. 3 i 4. Przychody określone w art. 217 stanowią:

- nadwyżka budżetu z lat ubiegłych pomniejszona o środki określone w art. 217 ust. 2 pkt 8,
- spłaty udzielonych pożyczek w latach ubiegłych lub z środków z lokat dokonanych w latach ubiegłych,
- niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków.

Ponadto zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 15 września 2022 roku o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz innych ustaw, do ustalenia na lata 2023-2025 relacji, o której mowa w art. 242 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, dochody bieżące jednostki samorządu terytorialnego mogą być powiększone także o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy czyli o wolne środki. Przeprowadzona analiza sprawozdania Rb-NDS sporządzonego wg stanu na koniec 2024 roku wykazała, że jednostka nie dysponowała żadnym, ze źródeł pokrycia niedoboru operacyjnego spośród wymienionych powyżej.

Z przepisu art. 296a ust. 2 ustawy o zmianie ustawy z dnia 8 listopada 2024 roku o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 roku poz. 1756) wynika, że w latach 2024-2029 jednostka samorządu terytorialnego może w danym roku budżetowym przekroczyć relację, o której mowa w art. 242 ust. 1 i 2, jeżeli w latach 2022-2029 suma przekroczeń tej relacji w poszczególnych latach nie będzie wyższa od sumy nadwyżek wynikających z tej relacji w poszczególnych latach. Mając na uwadze wykonanie budżetów Gminy w latach 2022 – 2023 suma nadwyżek operacyjnych za ten okres wynosi 2.364.068,30 zł (2022 r. – 2.230.364,37 zł, 2023 r. – 133.703,93 zł) i jest większa niż przekroczenie tej relacji, które wystąpiło w 2024 roku - 224.158,25 zł. Należy stwierdzić, zatem, że zawarty w art. 296a ust. 2 warunek został spełniony, przy czym ostatecznego rozliczenia przedmiotowych parametrów będzie można dokonać po wykonaniu budżetu 2029 roku.

Mając powyższe na względzie Skład Orzekający zauważa, że okoliczność zrealizowania deficytu operacyjnego jest niekorzystna dla jednostki samorządu terytorialnego i może świadczyć o jej trudnościach w zakresie zbilansowania podstawowej działalności, tj. w części bieżącej budżetu. Relacja między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi stanowi istotny element konstrukcyjny budżetu jednostki samorządu terytorialnego, gdyż zdolność do wypracowania dodatniej wielkości między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi (nadwyżki operacyjnej), jak również wielkość tej nadwyżki, decyduje w praktyce o indywidualnych możliwościach finansowych danej jednostki samorządu terytorialnego, w tym m.in. w zakresie dotyczącym spłaty zadłużenia (wpływ nadwyżki na wysokość maksymalnego wskaźnika spłaty długu, o którym mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych), czy też w zakresie finansowania tą nadwyżką zadań inwestycyjnych. Dlatego też Skład Orzekający wskazuje na potrzebę dążenia do wypracowania w przyszłości dodatniego wyniku pomiędzy dochodami i wydatkami bieżącymi, czy to poprzez działania mające na celu zwiększenie dochodów bieżących, czy też ograniczenie wydatków bieżących.

Skład Orzekający, dokonując analizy wykonania budżetu Gminy Strzelce Wielkie zauważył, że w strukturze wydatków bieżących największą część stanowią wydatki bieżące w dziale 800 – Oświata i wychowanie (w kwocie 13.099.363,76 zł, tj. 48,47% wydatków bieżących ogółem), co oznacza, że nieomal 50% budżetu Gminy w 2024 roku stanowiły wydatki na oświatę i wychowanie. Przy czym wydatki wykonane na wynagrodzenia oraz pochodne dla nauczycieli i pracowników oświaty w dziale 800 wyniosły 10.577.541,48 zł i stanowiły 80,75% wydatków bieżących w tym dziale. Należy zauważyć, że katalog zadań własnych gminy został określony w art. 7 ustawy o samorządzie gminnym, gdzie między innymi wśród szeregu zadań znalazło się zadanie w zakresie edukacji publicznej. Gmina zobowiązana jest do zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty, przez co należy rozumieć potrzeby wymienione w art. 7 ww. ustawy. W ocenie Składu Orzekającego zasadnym byłoby dokonanie przez Gminę Strzelce Wielkie analizy wydatków związanych z edukacją i wychowaniem, tak aby wypracować optymalne rozwiązania zaspakajające potrzeby społeczności lokalnej w tym zakresie, przy jednoczesnym uwzględnieniu racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi Gminy. Należy przy tym uwzględnić potrzeby w zakresie realizacji innych zadań nałożonych na Gminy wraz z odpowiednim poziomem ich finansowania.

Na podstawie analizy sprawozdań budżetowych oraz sprawozdania opisowego z wykonania budżetu Gminy Strzelce Wielkie za 2024 rok, stwierdzono, że w trakcie realizacji budżetu zapłacono odsetki (§4580) w dziale 750, rozdział 75095 w kwocie 3.467,05 zł, co dodatkowo obciążyło budżet jednostki. Wójt Gminy Strzelce Wielkie wyjaśnił (strona 28 sprawozdania opisowego z wykonania budżetu), że są to „pozostałe odsetki w kwocie 3.467,05 zł w związku z zapłatą odsetek od realizowanego w 2023 roku projektu „Cyfrowa Gmina””. Zapłaty odsetek w 2024 roku dokonano również w dziale 010, rozdział 01044 w kwocie 8,24 zł oraz w dziale 900 rozdział 90015 w kwocie 12,30 zł. W przedłożonym sprawozdaniu opisowym z wykonania budżetu organ wykonawczy nie wskazał przyczyn poniesienia odsetek ujętych w rozdziałach 01044 i 90015. Mając na względzie powyższe Skład Orzekający przypomina o zasadach dokonywania wydatków obowiązujących jednostki sektora finansów publicznych określonych w art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych. W świetle tego przepisu, wydatki publiczne powinny być dokonywane:

- 1) w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: a) uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów; b) optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów; 2) w sposób umożliwiający terminową realizację zadań; 3) w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Dochody majątkowe budżetu zrealizowano w kwocie 12.772.800,52 zł, co stanowi 101,12% planu.

Wydatki majątkowe ukształtowały się na poziomie 13.984.372,96 zł, tj. 75,06% założonego planu. Najistotniejszy wpływ na poziom realizacji zaplanowanych na 2024 rok wydatków majątkowych miało niepełne wykonanie przez organ wykonawczy wydatków przewidzianych na realizację zadań ujętych:

- w dziale 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01044 – infrastruktura sanitacyjna wsi, pn. „Budowa kanalizacji na terenie Gminy Strzelce Wielkie ul. Michałów – poprawa wód gruntowych zanieczyszczonych przez ścieki, dociążenie nowowymudowanej oczyszczalni ścieków” (plan 2.323.044,76 zł, wykonanie 1.119.638,57 zł),
- w dziale 600 – transport i łączność, rozdział 60016 – drogi publiczne gminne, pn. „Przebudowa dróg gminnych w miejscowościach: Wola Wiewiecka i Strzelce Wielkie ul. Michałów – Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg” (plan 3.238.226,00 zł, wykonanie 19.598,64 zł).

W przedłożonym sprawozdaniu opisowym z wykonania budżetu organ wykonawczy nie wskazał przyczyn niepełnego wykonania wydatków majątkowych zaplanowanych do poniesienia na wyżej wymienione zadania.

Dług Gminy Strzelce Wielkie wskazany w sprawozdaniu Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji na dzień 31 grudnia 2024 roku ukształtował się na poziomie 11.174.490,00 zł. Kwota ta jest wyższa o 5.997.901,00 zł od sumy zobowiązań długoterminowych wykazanych przez jednostkę na dzień 31.12.2023 roku. W analizowanym okresie sprawozdawczym Gmina wyemitowała obligacje na kwotę 6.700.000,00 zł oraz spłaciła wcześniej zaciągnięte zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek oraz wykupu papierów wartościowych w kwocie 702.099 zł. W roku 2024 Gmina nie udzielała poręczeń i gwarancji. Koszty obsługi zadłużenia w 2024 roku wyniosły 638.321,38 zł (wykonanie 100% planu) i stanowiły 2% zrealizowanych wydatków bieżących. Na koniec 2024 roku w badanej jednostce wg sprawozdań nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Niniejsza opinia oparta jest wyłącznie na wynikach analizy przedłożonych przez jednostkę dokumentów i dotyczy jedynie formalno - prawnych aspektów wykonania budżetu. Zatem nie może być uważana za równoznaczną z wszechstronną oceną prawidłowości całokształtu gospodarki finansowej Gminy.

Skład Orzekający w podjętej uchwale nie dokonał oceny celowości wydatkowania środków budżetu badanej jednostki w zakresie zadań własnych ani gospodarności wykonujących budżet. Ocena w tym zakresie, stosownie do obowiązujących przepisów, należy do właściwości Rady.

Od opinii wyrażonej w niniejszej uchwale, na podstawie art. 20 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych, służy odwołanie do pełnego Składu Kolegium Izby w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.